

100 §

904/01.01.01.01/2022

Oikaisuvaatimus valmiuspäällikön (60214-0001) viran täyttämisestä, OK028/10281 KYS valmiuskeskus

Kuntayhtymän hallitus 23.6.2022 100 §

Valmistelija:

vs. johtajaylilääkäri Heikki Miettinen, puh. 044 711 3950

sähköpostiosoite: heikki.miettinen@kuh.fi

Päätöksen perustelut

Heli Laapottia (Laapotti) on pidettävä hakijoista tehdyn ansiovertailun perusteella ansioituneimpana hakijana virkaan koulutuksensa, työkokemuksensa, henkilökohtaisten ominaisuuksiensa ja haastatteluvaikutelman perusteella.¹ Valinnan perusteena on erityisesti hänen laaja kokemuksensa erilaisista valmiuteen ja valmiusvarautumiseen liittyvistä työtehtävistä ja myös yliopistotasoinen valmiuteen liittyvä koulutuksensa MSc in Disaster Relief (health care)).²

Haastatteluun kutsuttiin kelpoisista hakijoista kaikki 10 hakijaa. Haastattelijoina toimivat vs. johtajaylilääkäri Heikki Miettinen, palvelukeskusjohtaja, ylilääkäri Jouni Kurola ja rekrytoija Minna Saihomaa.

Oikaisuvaatimuksen perustelut

Hakija katsoo olevansa ansioituneempi koulutuksen ja työkokemuksen kautta kyseiseen virkaan valittu. Hakija jatkaa, että hänellä on sosiaali-, terveystoimen ja ympäristöterveydenhuollon valmiuteen ja varautumiseen liittyvää työkokemusta, jollaista virkaan valitulla ei hakijan mukaan ole.

Hakijan mukaan hänellä on myös laajempi työkokemus viranomaisten yhteistyössä kuin valitulla. Hakija on oikaisuvaatimuksensa mukaan osallistunut lukuisiin viranomaisten yhteisiin harjoituksiin ja työryhmiin mm. hätäkeskuksen ensihoidon ja sosiaalihuollon työryhmiin. Näitä kyvykkyyksiä painotettiin hakemuksessa.³ Lisäksi hakija katsoo, että hänellä on laajempi kokemus johtamisesta ja hänellä on kokemusta yrittäjänä ja hankepäällikkönä olemisesta. Hakijan mukaan hän on myös kehittämisessä ansioituneempi kuin valittu.

Hakija lisäksi viittaa yleisiin virkanimityksissä käytettäviin periaatteisiin, jotka on otettava huomioon perustuslain 125 §:n mukaan, joita ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto.

Hakija pitää päätöstä virheellisenä sen johdosta, koska siinä ei hänen mukaansa ole tehty ansiovertailua tai sitä ei ainakaan ole hakijan mukaan toimitettu. Tämän johdosta hakija katsoo tulleen syrjityksi tasa-arvolain mu-

¹ Hakijoiden hakija yhteenveto (ansiovertailu), salassa pidettävä, asianosaisjulkinen

² Päätös 25.5.2022, 3 §,

³ Valmiuspäällikön viran hakuilmoitus, työavain 428036

kaan sukupuolensa johdosta. Hakijan mukaan virkanimityksessä keskeinen merkitys on työnantajan etukäteen vahvistamilla valintaperusteilla. Jos työnantaja suorittaa valinnan toisin kriteerein kuin työpaikkailmoituksessa on annettu ymmärtää, nostaa se työnantajan näyttökynnystä syrjimättömyydestä jatkaa hakija.

Hakija katsoo, että hakijoiden ansioita ei ole tosiasiasa vertailtu keskenään ja virkavalintapäätös on tehty virheellisessä järjestyksessä. Lopuksi hakija lausuu, että ansiovertailussa huomioon otettavien ansioiden tulee olla yksiselitteisesti ja objektiivisesti osoitettavissa olevia.⁴

Oikeuskäytännöstä

Korkein hallinto-oikeus on perusteluissaan ennakkopäätöksessä KHO:2020:10 lausunut, yleisten nimitysperusteiden soveltamisesta, että valtuutolla on laaja harkintavalta valita kunnanjohtaja kelpoisuusvaatimukset täyttävistä hakijoista. Tätä harkintavaltaa rajoittavat perustuslain 125 §:n 2 momentista ilmenevät yleiset nimitysperusteet.

KHO jatkaa perusteluissaan, että ansioituneisuus julkiseen virkaan arvioidaan yleisten nimitysperusteiden mukaisesti. Hakijoita vertailtaessa nimitysperusteita on arvioitava kokonaisuutena, jossa koulutuksen ja työkokemuksen ohella on otettava huomioon myös hakijan viran hoitamisen kannalta merkitykselliset henkilökohtaiset ominaisuudet. Viran vaatimuksia on arvioitava objektiivisesti ja ennen muuta siltä kannalta, mitä viran luonteesta ja tehtävistä on esitetty hakuvaiheessa. Yleensä vasta nimitysperusteisiin pohjautuvan ansiovertailun jälkeen on mahdollista arvioida, onko asiassa toimittu esimerkiksi syrjintäkiellon vastaisesti.

KHO:n mukaan tämän arvioin jälkeen on vielä arvioitava, missä määrin hakijalla on sellaista erityistä osaamista ja kokemusta, joka voisi kokonaisharkinnassa nostaa hänet ansioituneisuudessa toisen hakijan edelle.

KHO on ennakkopäätöksessä 2013:46 lausunut, että virantäyttöön liittyvän julkisen hakumenettelyn tavoitteena on paitsi parhaan mahdollisen henkilöstön saaminen julkishallinnon palvelukseen myös turvata hallinnon uskottavuutta ja tasapuolisuutta. Julkisen hakumenettelyn tarkoituksena on antaa kaikille virasta kiinnostuneille mahdollisuus kilpailla tehtävästä yhdenvertaiselta pohjalta avoimessa menettelyssä, jossa asia valmistellaan päätöksentekoa varten tasapuolisesti, syrjimättömästi ja riittävästi sekä kaikkien hakijoiden ansioita verrataan objektiivisesti keskenään perustuslain 125 §:n mukaisten yleisten nimitysperusteiden ja etukäteen asetettujen valintaperusteiden pohjalta.

KHO jatkaa, että lähtökohtana virantäytössä on siis hakijoiden tasavertainen asema, jota lainsäädäntöön sisältyvät syrjintäkieltosäännökset nimenomaan korostavat. Syrjintäkieltosäännökset käsittävät kuitenkin vain perusteettoman eriarvoiseen asemaan asettamisen. Hyväksyttävä eri asemaan asettaminen edellyttää, että erilaiselle kohtelulle on objektiivisesti arvioiden hyväksyttävä syy.

Syrjintäolettamasta KHO lausuu, että tasa-arvolain mukaisessa ansiovertailussa otetaan huomioon hakijoiden koulutus ja työkokemus sekä muut teh-

⁴ Hakijan oikaisuvaatimuskirjelmä, 10.5.2022 (ilmeisesti päiväysvirhe, tulee olla 10.6.2022)

tävän hoitamisen kannalta merkitykselliset, objektiivisesti arvioitavissa olevat tiedot ja taidot, jotka voidaan katsoa lisäansioiksi. Ansioita arvioitaessa huomioon otetaan viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukset ja muut etukäteen vahvistetut valintaperusteet sekä konkreettiset tehtävät. Työnantajalla on näissä rajoissa oikeus painottaa hakijoiden sellaisia ansioita, joiden se katsoo parhaiten edistävän työtehtävien hoitamista.

Oikeuskirjallisuudesta

Nimitysharkinnan perusteet ovat vahvistettu suoraan perustuslaissa, joita ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Julkishallinnon virantäytöissä kehitys on yhtäältä kulkemassa säädetyn kelpoisuuden arvioinnista yleisen ansio- ja kykyvertailun suuntaan.⁵

Virkaa täytettäessä joudutaan ratkaisemaan, mitä yleisillä nimitysperusteilla juuri siinä tilanteessa on ymmärrettävä. Tulokseen apuna voidaan käyttää pätevyyttä ja ansioita tarkentavia kriteerejä. Lähtökohtana on yleinen kriteeri tai standardi: mitä menestyksellinen viranhoito edellyttää. Tarkentavia perusteita ovat ensi sijassa kelpoisuusehdot, viran nimi sekä konkreettiset työtehtävät. Perusteet ovat löyhästi hierarkkisia keskenään. Tehtäväpiiriä ja konkreettisia työtehtäviä arvioidaan kelpoisuusehtojen perusteella. Viran nimikkeellä on välitöntä merkitystä erityisesti silloin, kun virkaan ei ole erikseen vahvistettu kelpoisuusvaatimuksia.⁶

Taito viittaa yleiskielessä harjaantumiseen ja oppimiseen perustuvaan kykyyn, hallintaan ja taitamiseen. Jos pohjaksi otetaan alkuperäinen ruotsinkielinen termi "skicklighet", merkitys olisi lähinnä pätevyys. Taidolla tarkoitetaan koulutuksen avulla hankittuja tietoja ja taitoja sekä tutkinnoilla tai muulla tavoin osoitettua tietopuolista perehtymistä virkaan kuuluviin asioihin. Teoreettisten opintojen ohella ja lisäksi hakija voi käytännön virkatöiminnassa saadulla kokemuksella osoittaa hankkineensa tarvittavia tietoja ja taitoja.⁷

Kyky tarkoittaa yleiskielessä lähinnä laadullisia edellytyksiä pystyä tekemään jotakin. Pystyminen ja kyvykkyys ovat synonyymeja. Kyse voi olla luontaisista tai hankituista ominaisuuksista. Kyky pelkästään tiettyihin työsuorituksiin ilmentää määrällistä työkykyä, ei niinkään luontaista lahjakkuutta. Virantäytössä kyvyllä tarkoitetaan perustuslain perusteluiden mukaan luontaista lahjakkuutta, työkykyä, järjestelykykyä, johtamiskykyä, aloitteellisuutta sekä muita viraston tavoitteiden toteuttamiseksi tarpeellisia kykyjä. Soveltuvuuden mittaamiseksi voidaan muiden selvitysten ohella käyttää mm haastatteluja.⁸

Koeteltu kansalaiskunto on käsitteenä vanhahtava ja monimerkityksinen. Käsitteen sisältö on jäänyt virkavalinnoissa käsittämään perinteisesti pääasiassa nuhteettomuuden. Koetellun kansalaiskunnon positiivinen puoli ja sen vaikutus nimityksiin on tulkinnallisesti kiistanalainen. Oikeuskäytännössä ja kirjallisuudessa asiaan on usein suhtauduttu varoivaisesti. Kyse on yleisessä kansalaistoiminnassa saaduista viran hoitamisen kannalta merkityksellisistä ansioista. Myös nykyisen perustuslain valmistelussa omaksut-

⁵ Seppo Koskinen – Heikki Kulla, Virkamiesoikeuden perusteet, Helsinki 2019, s.123

⁶ Koskinen – Kulla, 124-125

⁷ Koskinen – Kulla, s. 125

⁸ Koskinen- Kulla, s. 125-126

tiin sama kanta. Merkitystä voidaan antaa vain sellaiselle toiminnalle, joka lisää hakijan edellytyksiä virkatehtävien asianmukaiseen suorittamiseen.⁹

Hakijoiden vertailu tapahtuu siten, että heitä vertaillaan ansioiltaan ja henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan. Vertailu on monimutkainen sen johdosta, että sekä vertailtavia että vertailuperusteita on useita. Sen sijaan nuhteettomuusvaatimus ei ole vertailuperuste, koska nuhteettomuus pitää arvioida ainoastaan virkaan nimitettävän osalta. Ensisijaisesti on arvioitava minkälaisia valmiuksia virka ja sen hoito edellyttävät. Tarvitaan konkreettista tarkastelua, jossa on otettava huomioon viran kelpoisuusehdot, viran tehtäväpiiri ja ¹⁰virkaan kuuluvat konkreettiset tehtävät. Vertailu yleensä edellyttää yhteenvetoa hakijoiden ansioista ja ominaisuuksista. Kaikki asiaan vaikuttavat seikat kattava kokonaisarvio on valinnassa ratkaiseva.

Hakuilmoitus ja lain vaatimukset

Hakuilmoitus

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri ja jatkossa Pohjois-Savon hyvinvointialue ovat vastuussa valmiuskeskuksen perustamisesta ja siihen liittyvästä erityisvastuualueen ja tulevan yhteistoiminta-alueen koordinoinnista. Valmiuskeskuksen tehtävänä on turvata sosiaali- ja terveydenhuollon kyvykkyys vastata kansallisesti yhdenmukaisella ja ajantasaisella valmiussuunnittelulla sekä tilannekuvajärjestelyillä häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.

Valmiuspäällikkö johtaa ja vastaa valmiuskeskuksen käytännön toiminnasta sekä kehittää, valmistelee ja organisoii toimenpiteitä sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden varautumisen, valmiussuunnittelun sekä valmiuden ja tilannekuvan takaamiseksi yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, viranomaisten ja sidosryhmien kanssa.

Valmiuspäälliköltä edellytetään vahvaa kokonaisnäkemystä sote-kentästä ja kehittämisosaamista. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan ja sen käytäntöjen tuntemus katsotaan eduksi. Kelpoisuusvaatimuksena soveltuva ylempi korkeakoulututkinto sekä sosiaaliterveysalan tutkinto tai vahva sote-alan organisaatiossa hankittu työkokemus.¹¹

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (Järjestämislaki 612/2021) 51 § Varautuminen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella, edellyttää sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen perustamisen Yliopistollista Sairaalaä ylläpitävältä hyvinvointialueella. STM ohjauskirje VN/26357/2021 edellyttää Valmiuskeskuksen valmistelua jo nykyisiin hallinnollisiin rakenteisiin turvaten sosiaali- ja terveydenhuollon toimintavalmiuden myös hyvinvointialueidenaloittaessa. Sosiaali- ja terveydenhuollon Valmiuspäällikkö vastaa valmiuskeskuksen käytännön toiminnasta sekä kehittää, valmistelee ja organisoii toimenpiteitä sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden varautumisen, valmiussuunnittelun sekä valmiuden ja tilanneku-

⁹ Koskinen-Kulla, s. 126-127

¹⁰ Koskinen- Kulla, s. 130-131

¹¹ Valmiuspäällikön viran hakuilmoitus, työavain 428036

van takaamiseksi yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, viranomais-
ten ja sidosryhmien kanssa.¹²

Valinta ja sen perusteluiden oikeellisuus

Virkaan valittu on ollut hakijoista pätevin valintaperusteita vertailtaessa. Valittu on toiminut laajasti viran hoidon edellyttämissä korkeatasoissa valmiustehtävissä Pohjois-Savon sairaanhoitopiirissä (PSSHP) ja erityisasiantuntijana sosiaali- ja terveysministeriön (STM) valmiusyksikössä ministeriön kutsumana asiantuntijana. Tämän lisäksi valittu on aiemman uransa aikana ollut viran vaatimissa tehtävissä vuosia Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymässä (PHSTY). Tämän lisäksi valitulla on laaja kansainvälinen kokemus viran hoidon kannalta merkityksellisistä tehtävistä.¹³ Hakijan perustelut siitä, että vain hänellä olisi sote ja ympäristöterveydenhuoltoon liittyviä tehtäviä ei siten pidä paikkaansa. Valitulla on merkityksellisempiä ja monipuolisempia tehtäviä, jotka antavat valmiuden hoitaa valmiuspäällikön uutta virkaa.

Samoin valitulla on erittäin vahva kokemus viranomaisyhteistyöstä, joka käsittää sekä STM:n ja kahden eri sote- kuntayhtymän tehtäviä ja lisäksi vielä kansainvälistä kokemusta viranomaisyhteistyöstä. Hakija ei tälläkään osa-alueella yllä valitun tasolle.

Hakijan kokonaisuudessaan pidempi työkokemus ei ole merkittävä seikka uuden viran hoidon kannalta ratkaisevassa aiemmassa työkokemuksessa.

Molemmilla ansioituneilla viran hakijoilla on sairaanhoitaja AMK. Molemmilla myös ylempi AMK – tutkinto vähän eri aiheista. Tämän lisäksi valitulla on myös yliopistotutkinto Englannista ja hakijalla on lääkintävahtimestarin koulutus. Molemmilla runsas määrä lisäkoulutuskursseja; Haapamäellä vähän laaja-alaisemmin, mutta tällä koulutuksella ja lisäkoulutuksella ei ole kummankaan osalta ratkaisevaa merkitystä valmiuspäällikön tehtävien hoidossa, eikä siten virkavalinnassa. Tämän lisäksi molemmat hakijat ovat olleet aktiivisia toimijoita kolmannen sektorin järjestötoiminnassa, jolla seikalla ei ole ratkaisevaa merkitystä virkavalinnassa.

Haastattelun perusteella, jonka haastatteluryhmä on tehnyt, on valittu osoittanut olevansa saadun vaikutelman perusteella parempi henkilökohtaisten ominaisuuksiensa puolesta hoitamaan uutta vaativaa virkaa.

Valittu on kaikilla osa-alueilla ja kokonaisuutena ottaen ollut paras hakijoista ottaen huomioon valinnassa vaikuttavat lainsäädökset, oikeuskäytäntö – ja kirjallisuus sekä hakuilmoitus ja uuden järjestämislain vaatimukset.

Esitys

Sairaanhoitopiirin johtaja:

Hallitus päättää hylätä hakijan oikaisuvaatimuksen.

Päätös

¹² Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

¹³ Hakijoiden hakija yhteenvedo (ansiovertailu), salassa pidettävä, asianosaisjulkinen

Hallitus hyväksyy sairaanhoitopiirin johtajan esityksen.

Liitteet

- 1 Valmiuspäällikkö, hakijayhteenveto
- 2 Valmiuspäällikön (60214-0001) viran täyttäminen, OK028 /10281 KYS valmiuskeskus
- 3 Oikaisuvaatimus: Valmiuspäällikön (60214-0001) viran täyttäminen, OK028/10281 KYS valmiuskeskus
- 4 Valmiuspäällikkö 220615091327230 hakuilmoitus

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri

Kuntayhtymän hallitus

Pöytäkirja

23.06.2022

7 (7)

100 §